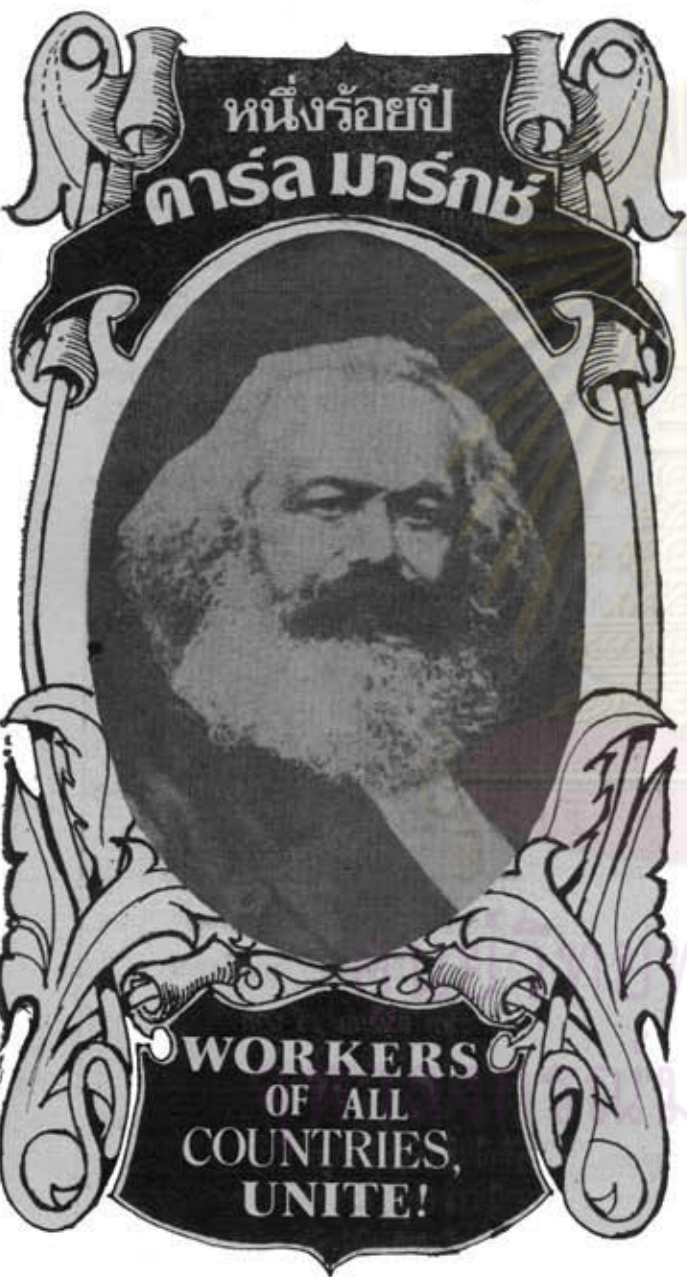

ลัทธิมาร์กซ์กับการปฏิวัติ 100 ปี หลังมาร์กซ์*

พอล เอ็ม. สวีซี เขียน

เกษียร เตชะพีระ แปล

มักมีผู้ให้เห็นบ่อยครั้งว่าลัทธิมาร์กซ์นำ
กระแสภูมิปัญญาอันยิ่งใหญ่ 3 กระแสเข้ามาไว้ด้วยกัน
ให้แก่ปรัชญาเยอรมัน สังคมนิยมฝรั่งเศส
และเศรษฐศาสตร์การเมืองอังกฤษ ลัทธิมาร์กซ์
ได้ตีความ และคัดแปลงกระแสภูมิปัญญาแต่ละ
กระแสนั้นในแบบของตนเอง ทว่าลักษณะต้นแบบ
แปลกใหม่ของลัทธิมาร์กซ์อยู่ตรงส่วนทั้งหมดใหม่
ซึ่งลัทธิมาร์กซ์ปรุงแต่งขึ้นมาจากส่วนประกอบทาง
ภูมิปัญญาเหล่านี้ มากกว่าจะอยู่ตรงการริเริ่ม
ตีความคัดแปลงชนิดที่วานั้น นี่เป็นสิ่งใหม่ ไม่
เคยมีมาก่อน และส่งผลนัยยะท่ามกลางโลก

ข้าพเจ้าเชื่อว่ากุญแจไขไปสู่ความเข้าใจต่อ
ความสำเร็จของลัทธิมาร์กซ์นั้นหาพบได้ในงานเขียน
“บทนำเสนอว่าด้วยฟอยเออบัค” (Theses
on Feuerbach) ซึ่งมาร์กซ์เขียนขึ้นเมื่อปี

* แปลจากบทความ Marxism And Revolution
100 Years After Marx ของ Paul M.
Sweey ลงพิมพ์ในนิตยสาร Monthly Re-
view Vol. 34 No. 10, March 1983,
pp. 1-11.

ค.ศ. 1845 โดยเฉพาะบทเสนอนที่ 11 ซึ่งมีประโยค
 เกี่ยวกับความว่า : “นักปรัชญาทั้งหลายเพียงแต่
 อธิบายโลก อย่างไรก็ตามประเด็นสำคัญอยู่ที่การ
 เปลี่ยนแปลงโลก”

คงไม่จำเป็นที่ต้องกล่าวว่า ไม่ใช่ การ ปฏิเสธ
 ความจำเป็นที่จะต้องอธิบาย (เข้าใจ) โลก มันเป็น
 เพียงการบอกย่ำว่า จุดประสงค์ ของการเข้าใจคือ
 วางพื้นฐานสำหรับการเปลี่ยนแปลง ฉะนั้นนับแต่
 แรกเริ่มสุด ตัทธิมาร์กซ์ก็มีทวิลักษณะที่ค้ำหนึ่ง
 เป็นศาสตร์ของสังคมและประวัติศาสตร์ และอีก
 ค้ำหนึ่งเป็นแผนงานเปลี่ยนแปลงโลกให้ดีขึ้น

คู่มือเดินแล้วองค์ประกอบ 2 ลักษณะนี้ ไม่มี
 อะไรที่เข้ากันไม่ได้หรือขัดแย้งกัน กระนั้นก็ตาม
 ประสบการณ์อันยาวนานได้แสดงให้เห็นว่าการจับ
 มันมาเคียงเข้าด้วยกันในการปฏิวัติที่สอดคล้อง
 ประสานและมีประสิทธิผลนั้นยากยิ่งกว่าที่มาร์กซ์
 และเอนเงิลส์ในวัยหนุ่มอันกระตือรือร้นจะคาดฝัน
 ไปถึงมากนัก

ในฤดูใบไม้ผลิปี ค.ศ. 1845 เมื่อมาร์กซ์ขึ้น
 “บทนำเสนอว่าด้วยฟอยเออบัค” ของเขานั้น เขา
 และเพื่อนร่วมงานคู่ชีพได้เริ่มปฏิบัติการกิจที่พวก
 เขามอบหมายให้กับตัวเองแล้ว นั่นคือ ภารกิจการ
 การเข้าใจโลกและพัฒนาวิทยาศาสตร์เพื่อเปลี่ยน
 แปลงโลกไปพร้อมกัน วิธีการของพวกเขาคือ
 ตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์ภูมิปัญญาของตนเอง
 ที่ก่อตัวสั่งสมมา ขณะเดียวกันก็ขยายแนวทรรศนะ
 ของคนโดยนำเอาความคิดที่ก้าวหน้าที่สุดในยุค
 อื่น ๆ มาพิจารณาด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเศรษฐ-
 ศาสตร์การเมืองอังกฤษและสังคมนิยมฝรั่งเศส
 พวกเขา ได้เขียนงาน 2 ชิ้นนี้เสร็จสิ้นลงแล้ว

หรือเกือบเสร็จงาน 2 ชิ้นนี้แม้จะรวมศูนย์สนใจการ
 วิพากษ์วิจารณ์ชาวเยอรมันร่วมสมัยกับพวกเขา
 เป็นจุดหนัก แต่ก็ได้เสนอวิธีการเข้าใจโลก (วัตถุ
 นิยมประวัติศาสตร์) และวิถีทางที่สามารถและย่อม
 จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโลก (การปฏิวัติชนชั้น-
 กรรมวิธี) ของพวกเขาเองออกมาในรูปแบบข้าง
 กัน งานที่เขียนร่วมกันโดยมาร์กซ์กับเอนเงิลส์
 2 ชิ้นนี้ พร้อมทั้งข้อรองที่กำกับมาด้วยได้แก่
 ตระกูลศักดิ์สิทธิ์ หรือ บทวิพากษ์คำวิจารณ์
 ที่มีลักษณะวิพากษ์วิจารณ์ (The holy
 Family, or Critique of Critical
 Criticism) และ อุดมการณ์เยอรมัน : บท
 วิพากษ์ปรัชญาเยอรมันล่าสุดซึ่งมี ฟอยเออ-
 บัค, บี. บอเอ็ และ สไตเนอร์เป็นตัวแทน
 พร้อมทั้งวิพากษ์สังคมนิยมเยอรมันสกุล
 ต่าง ๆ (The German Ideology :
 Critique of the Latest German
 Philosophy in Its Representatives
 Feuerbach, B. Bauer and Stirner
 and of German Socialism in its
 Various Prophets) อีก 2 บัญชีไปพวกเขา
 จะเขียนงานเสร็จอีก 3 ชิ้นได้แก่ สภาพชนชั้น-
 กรรมกรในอังกฤษ (The Condition of
 the Working Class in England)
 โดยเอนเงิลส์ ความอับจนของปรัชญา (The
 Poverty of Philosophy) โดยมาร์กซ์ และ
 แดลงการณืชาวคอมมิวนิสต์ (The Com-
 munist Manifesto) โดยมาร์กซ์กับเอนเงิลส์
 ร่วมกัน

งาน 5 ชิ้นนี้เป็นผลิตภัณฑ์ในช่วงการเคลื่อนไหวทางปัญญาอันเข้มข้นของชายหนุ่มผู้ยังอยู่ในวัย 20 กว่า ๆ 2 คน โดยที่โลกทัศน์ของทั้ง 2 กำลังอยู่ในกระบวนการก่อตัว ด้วยการศึกษาพิมพ์แลงการณ¹ ในขณะที่ใกล้จะเกิดการปฏิวัติปี ค.ศ. 1848 ความคิดของพวกเขาถูกบิดเบือนประกาศกว้างไกลออกไปจนกลายเป็นพื้นฐานทางอุดมการณ์และหลักนโยบายของลัทธิมาร์กซ์ซึ่งที่เรารู้จักนับแต่นั้นมา นี้มิได้มีนัยว่างานเขียนต่อมาของพวกเขา ไม่มีความคิดสำคัญใด ๆ เพิ่มเติมขึ้นมาอีก แน่แน่นอนว่าการเพิ่มเติมสิ่งสำคัญอย่างใหญ่หลวงเข้ามา แต่ทว่าแนวทางต่างๆ ของงานเขียนต่อมาได้ถูกวางไว้แล้ว ด้วยงานเขียนชิ้นแรกๆ และบรรดาข้อสรุปพื้นฐานซึ่งพวกเขาได้บรรลุถึงแล้วในงานเขียนชิ้นแรกๆ นั้นได้รับการรักษาไว้และเสริมให้หนักแน่นยิ่งขึ้น วัตถุประสงค์นิยมประวัติศาสตร์ยังคงเป็นกฎแจ่มใสความเข้าใจโลกซึ่งในกรณีการนำเอาไปอธิบายระบบทุนนิยมนั้น มาร์กซ์และเอนเงิลส์ได้ขยายความวัตถุประสงค์นิยมประวัติศาสตร์ให้ละเอียดปราณีตขึ้นอย่างใหญ่หลวง และส่วนการปฏิวัติชนชั้นกรรมาชีพนั้นเล่าก็ยังคงเป็นวิถีทางเปลี่ยนแปลงโลก ในขณะที่มาร์กซ์และเอนเงิลส์เชื่อมมาแต่แรกเริ่มว่าเป้าหมายของการปฏิวัติคือระบบคอมมิวนิสต์ พวกเขาักพากันตระหนักมากขึ้นทุกทีถึงความจำเป็นที่จะต้องมีขั้นตอนระยะผ่าน ในปี ค.ศ. 1875 มาร์กซ์เรียกขั้นตอนระยะผ่านว่าขั้นแรกของระบบคอมมิวนิสต์และสานุศิษย์ของมาร์กซ์เรียกมันว่าระบบสังคมนิยม ทั้งมาร์กซ์และเอนเงิลส์มิได้นิยามขั้นตอนระยะผ่านไว้—มีพักต้องไปพูดถึงพิมพ์เขียวของมัน แต่ทว่าข้อความค่อนข้างๆ ที่กระจัดกระจาย

กันอยู่ในงานนิพนธ์ของทั้งสองทำให้เราอ้างอิงได้ว่าพวกเขามีความเห็นที่ ขั้นตอนระยะผ่านโดยค้ำหนักแล้วเป็นการปฏิเสธระบบทุนนิยมซึ่งจะพัฒนาเอกลักษณ์ค้ำหนักของมันเอง (หมายถึงระบบคอมมิวนิสต์) โดยผ่านการต่อสู้ที่ปฏิวัติ ในกระบวนการต่อสู้ปฏิวัติที่วุ่น ชนชั้นกรรมาชีพจะสร้างสังคมขึ้นมาใหม่ และในกระบวนการสร้างสังคมขึ้นมาใหม่นั้นชนชั้นกรรมาชีพก็จะสร้างตัวเองขึ้นมาใหม่ด้วย¹

ปัญหาที่ซาคในลัทธิมาร์กซ์เคยเป็นและยังคงเป็นการเชื่อมโยงระหว่างวัตถุประสงค์นิยมประวัติศาสตร์กับการปฏิวัติชนชั้นกรรมาชีพ ตามความเห็นของมาร์กซ์และเอนเงิลส์ในงานเขียนยุคต้นแล้ว คำตอบต่อปัญหานี้ตรงไปตรงมาและไม่เป็นปัญหาอะไรเลย เป็นที่มองเห็นกันว่าการปฏิวัติอุตสาหกรรมได้แผ่ขยายครอบคลุมทั่วอังกฤษและพื้นที่ที่ค่อนข้างพัฒนาแล้วเขตอื่น ๆ ของยุโรปตะวันตก โดยมีผลสืบเนื่องซึ่งดูเหมือนจะไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

1. บทเสนอที่สามว่าด้วยฟอยเออบัคได้เสนอแนะทรรศนะนี้โดยนัยไว้อย่างชัดเจนแล้ว ดังนี้ : “หลักปรัชญาวัตถุนิยมที่ว่า คนเป็นผลผลิตของสภาพการณ์และการอบรมเลี้ยงดู และที่ว่า ดังนั้นคนที่เปลี่ยนไปจึงเป็นผลผลิตของสภาพการณ์อื่น ๆ กับการอบรมเลี้ยงดูที่เปลี่ยนไปนั้น หลงลืมไปว่าสภาพการณ์ก็ถูกเปลี่ยนไปโดยคนนั่นเองและผู้ให้การศึกษาคนอื่นนั้นตัวเขาเองจะต้องได้รับการศึกษาคด้วย...การพ้องพาทันระหว่างการเปลี่ยนสภาพการณ์กับการเปลี่ยนกิจกรรมมนุษย์นั้นจะสามารถจับคิดและเข้าใจอย่างสมเหตุสมผลได้ก็แต่ในฐานะที่เป็นการปฏิบัติที่ปฏิวัติเท่านั้น”.

ของการปฏิวัติอุตสาหกรรมตามมาในรูปของการแพร่ขยายเครื่องจักรกลไคและระบบโรงงาน รวมทั้งการเพิ่มทิวทัศน์นครมาซีอย่างสัมพันธ์และอย่างสมบูรณ์ (ชนชั้นกรรมมาซีพหมายถึงชนชั้นกรรมกรรับจ้างไร้สมบัติ) งานเขียนสภาพชนชั้นกรรมกรในอังกฤษของเอดเกสต์ได้เสนอแบบจำลองที่ประจักษ์ชัดของกระบวนการนี้ให้อย่างค่อนข้างกระจ่างชัดโดยศึกษากรณีอุตสาหกรรมสิ่งทอซึ่งเป็นอุตสาหกรรมสาขาแรกของอังกฤษ และแสดงการแผ่ขยายของมิลินสตรีคได้วิเคราะห์บรรดาพลังที่ขับเคลื่อนกระบวนการนี้ให้รู้คหน้าไปอย่างกระจับจก ตั้งแต่ในงานเขียนเรื่องตระกูลศักดิ์สิทธิ์ก็ได้มีการประกาศอย่างทรงพลังว่าชนชั้นกรรมมาซีที่พัฒนาเต็มที่แล้วมีลักษณะปฏิวัติโดยอนุมานมาจากสภาพการดำรงชีวิตอยู่ของชนชั้นนั้นดังต่อไปนี้:-

เนื่องจากลักษณะนามธรรมของมวลมนุษยชาติรวมไปถึงระทั้งภาพของมนุษยชาติที่ปรากฏนั้น คำร่างอยู่ในสภาพสมบูรณ์ในชนชั้นกรรมมาซีที่พัฒนาเต็มที่แล้ว เนื่องจากสภาพการดำรงชีวิตของชนชั้นกรรมมาซีเป็นศูนย์รวมสภาพเลวร้ายไม่สมบูรณ์ซึ่งบ่งในสังคมสมัยใหม่ เนื่องจากมนุษย์ได้สลายสูญไปในตัวชนชั้นกรรมมาซี, แต่ทว่ามนุษย์ก็ได้ช่วงชิงจิตสำนึกแห่งการสูญเสียขึ้นมาเป็นของตนและถูกบีบบังคับให้กอบกู้ต่อความเลวร้ายซึ่งมนุษยชนด้วยความจำเป็นที่บีบบังคับอย่างสมบูรณ์และมีอาจหลีกเลี่ยงได้-ทั้งหมดนี้คือบรรดาสาเหตุที่ทำให้ชนชั้นกรรมมาซีสามารถและจำต้องปลดปล่อยตนเอง.

มาร์กซ์และเอดเกสต์ไม่เคยเปลี่ยนแปลงทรรศนะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าใจโลกกับการเปลี่ยนแปลงโลกเลยตลอดชีวิตของพวกเขา ในทางทฤษฎีทรรศนะนี้ได้ถูกขยายความอย่างละเอียดและลึกซึ้งในงานชิ้นเอกเรื่อง "ทุน" (Capital) ของมาร์กซ์ และในทางปฏิบัติทรรศนะนี้เป็นสมมุติฐานการทำงานของพวกเขาในสมาคมกรรมกรสากล (สากลที่ 1) ทั้งยังเป็นสมมุติฐานการแสวงหาของพวกเขาก็เป็นที่ยอมรับและผู้ที่ให้คำแนะนำแก่บรรดาพรรคและขบวนการสังคมนิยมจวบจนเมื่อเอดเกสต์ถึงแก่กรรมใน ค.ศ. 1895 ฉะนั้นภารกิจปฏิวัติของชนชั้นกรรมมาซีจึงเป็นหลักความเชื่อใจกลางของลัทธิมาร์กซ์ซึ่งมาร์กซ์และเอดเกสต์ส่งทอดให้แก่สานุศิษย์ของพวกเขา

ก็แล้วความเชื่อที่ว่าชนชั้นกรรมมาซีเป็นผู้แบกรับและถือของการเปลี่ยนแปลงที่ปฏิวัติอันนี้ ยืนหยัดทนทานได้เป็นประการใดเล่าเมื่อพิจารณาถึงประสบการณ์ 100 ปีที่ผ่านมาหลังมรดกรรมของมาร์กซ์? จำต้องตอบว่า ได้ไม่คืนัก

แรกทีเดียว ในบรรดาประเทศทุนนิยมที่ก้าวหน้า ไม่ได้มีการปฏิวัติใดๆ เกิดขึ้นเลย แม้ทฤษฎีการพัฒนาแบบทุนนิยมตั้งที่อธิบายไว้ในงานเรื่อง ทุน จะให้ความคาดหวังถึงการปฏิวัติก็ดังกล่าวไว้ก็ตาม ก่อนข้างเห็นได้ชัดว่าสาเหตุหลักของการนี้ก็คือภายหลังปี ค.ศ. 1840 (นั่นก็คือประมาณช่วงเวลาที่มีมาร์กซ์และเอดเกสต์เขียนงาน 5 ชิ้นที่เอดเกสต์พิงไว้ข้างคั่นนั้นเสร็จ) การพัฒนาของชนชั้นกรรมมาซีเพียงแยกออกไปจากการพัฒนาแบ

มาร์กซ์และเอนเงิลส์ทำนายไว้ในข้อความตอนที่ยกมาอ้างจากตระกูลศักดินาที่² คำจำกัดความ (มูลค่าของกำลังแรงงาน) ค่อย ๆ เพิ่มขึ้น แม้การต่อสู้ทางชนชั้นจะยังคงดำเนินต่อไปและมีจะเข้มข้นถึงขีดสูงบ่อยครั้ง แต่การต่อสู้ทางชนชั้นทางฝ่ายกรรมกรก็คือการปรับปรุงสภาพของคนภายในกรอบระบบทุนนิยมเป็นเป้าหมายมากขึ้นทุกทีแทนที่จะถือการโค่นล้มระบบทุนนิยมอย่างปฏิวัติเป็นเป้าหมาย ดังนั้นกระทั่งตั้งแต่ก่อนสิ้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 บรรดาพรรคและสหภาพแรงงานลัทธิมาร์กซ์ซึ่งยังคงอ้างว่าอุทิศตัวให้แก่เป้าหมายปฏิวัติ อันที่จริงก็ได้ถูกเปลี่ยนไปเป็นองค์การจกตั้งปฏิรูปแล้ว

ไม่ว่าจะคาดเดาเอาว่ามาร์กซ์และเอนเงิลส์หลบหลีกหลบตาไม่เห็นช่องว่างระหว่างจินตภาพชนชั้นกรรมกรที่ผูกพันของพวกเขากับความเป็นจริงซึ่งพวกเขามองเห็นอยู่รอบตัวขณะทีกาลเวลาล่วงเลยไปในช่วงนับสิบ ๆ ปี หนึ่งในบรรดาหลายตัวอย่างของการนี้ที่อาจอ้างอิงมายืนยัน ได้คือจดหมายซึ่งเอนเงิลส์เขียนถึงมาร์กซ์ฉบับวันที่ 8 เมษายน ค.ศ. 1863 ความตอนหนึ่งว่า : “พลังงานปฏิวัติทั้งหมดได้เสื่อมสูญไปจากชนชั้นกรรมกรอังกฤษแล้วอย่างสิ้นเชิงในทางปฏิบัติ และมวลกรรมกรอังกฤษกำลังประกาศความเห็นพ้องอย่าง

2. สาเหตุรอง (ซึ่งในที่นี้สามารถเอ่ยผ่านๆ ไปเท่านั้น) ก็คือกลุ่มชน ชั้นกลางที่อยู่ระหว่างกรรมกรกับนายทุนซึ่งแสดงการฉ้อโกง เห็นว่ากำไรสูญหายไปนั้น ในความเป็นจริงมันได้ขยายตัวทั้งในเชิงประเภทและปริมาณ และฉะนั้นจึงขัดขวางไม่ให้ชนชั้นกรรมกรทั้งหลายเป็นกลุ่มชนส่วนข้างมากอย่างเด่นชัดในโครงสร้างสังคมทุนนิยม

เต็มทีของคนกับการปกครองของกฎหมาย” ยิ่งไปกว่านั้น มาร์กซ์และเอนเงิลส์ยังได้ดำเนินการต่อสู้อย่างเข้มข้นไม่ลดละกับสิ่งที่เขาถือว่าเป็นการขาดความเข้าใจและขาดการเสียดสีที่ปฏิวัติภายในบรรดาขบวนการกรรมกรซึ่งเข้าร่วมสมาคมอยู่ด้วย ซึ่งที่เด่นที่สุดได้แก่สากลที่ 1 และพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยเยอรมัน วิพากษ์หัตถ์ถักนิยายโกธา (**Critique of the Gotha Program**) ซึ่งเป็นคำแถลงลักษณะหลักนโยบายที่ถือชื่อที่สุดของมาร์กซ์ อันที่จริงแล้วก็คือ บทนิพนธ์งานโต้แย้งโจมตีร่างหลักนโยบายอันอ่อนปวกเปียกและไม่มีลักษณะปฏิวัติซึ่งเตรียมขึ้นไว้เพื่อการรวมพรรคกรรมกรเยอรมัน 2 พรรคใหญ่ที่ดำรงอยู่ในขณะนั้นให้เป็นเอกภาพในปี ค.ศ. 1875

อย่างไรก็ตาม ความรู้สึกและการประเมินการพัฒนาภายในชนชั้นกรรมกรหลังปี 1860 ในด้านลบซ้ำแล้วซ้ำอีกของมาร์กซ์และเอนเงิลส์มิได้หลงเหลือร่องรอยทิ้งไว้ในทวิสต์ลัทธิมาร์กซ์ซึ่งบิดาผู้ก่อตั้งลัทธินี้ส่งทอดให้แก่สานุศิษย์ของคนเลย ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุบางประการซึ่งเราไม่อาจพยายามวิเคราะห์ในที่นี้ แสดงการถนัดใจชาวคอมมิวนิสต์และ ทุน ยังคงเป็นคัมภีร์ทางการของขบวนการและบรรดาบุคคลชั้นนำของสากลที่ 2 (ซึ่งก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1888) ซึ่งมีเกาะที่สำอู่แรกสุดในบรูซซี รายชื่อที่ยังคงแสดงความภักดีต่อหลักคำสอนเรื่องการปฏิวัติชนชั้นกรรมกรที่ด้วยลมปากเท่านั้น จนกระทั่งปี ค.ศ. 1914 เมื่อบรรดาพรรคชาตินิยม ซึ่งประกอบกันขึ้นเป็นสากลที่ 2 เกิดความแตกแยกระหว่างพรรคและภายในพรรคเกี่ยวกับการสนับสนุนฝ่ายชาติของตนในสงครามโลกครั้งที่หนึ่งนั้น

แหละ ศักยภาพที่ปฏิวัติของขบวนการลัทธิมาร์กซ์ในประเทศทุนนิยมก้าวหน้าจึงได้ถูกเผยแพร่ออกมาเป็นเพียงมายาการ

แต่เรื่องราวก็กลับกลายเป็นการขัดแย้งกันในตัวเองที่ว่ามายาการดังกล่าวได้รับพลังชีวิตใหม่จากสภาพการได้อินเลอวายนั่นเอง ในฐานะที่เส็นเป็นผู้นำและโฆษกเอกของชาวพรรคบอลเชวิครัสเซียและโดยที่ตัวเองก็เป็นนักลัทธิมาร์กซ์ประเภทเคร่งจารีตอย่างถึงที่สุด เขาได้ประณามเหล่าผู้นำของพรรคและกลุ่มฝ่ายสังคมนิยมที่กำลังเสื่อมทรามลงว่าพวกนั้นมีใช้ตัวแทนที่ขอบธรรมของชนชั้นกรรมกรของพวกเขา หากเป็นผู้ทรยศชนชั้นกรรมกรที่พาสถลซึ่งชนชั้นนี้มีลักษณะพิเศษต่างๆทั้งที่มาร์กซ์และเอนเงลส์ได้อธิบายไว้แต่ต้น จุดยืนนี้ได้รับการเสริมให้เข้มแข็งมั่นคงขึ้นอย่างมหากาลด้วยความสำเร็จของชาวบอลเชวิคในการปฏิวัติรัสเซียปี ค.ศ. 1917 พรรคบอลเชวิคเป็นพรรคชนชั้นกรรมกรมาชีพในความหมายแบบลัทธิมาร์กซ์คลาสสิกโดยแท้ ณ จังหวะเวลาซึ่งภาค กลุ่มที่ปฏิวัติเสียสละภายในฝ่ายนำเอาระยะและช่วงชิงพวกกวักแกว่งลงได้ ยังผลให้การยึดอำนาจรัฐประสพชัยชนะ ประสพการรณรงค์กล่าวหาที่ดูเหมือนจะยืนยันการวิเคราะห์ของเส็นซึ่งได้เสนอโต้แย้งขึ้นมานับแต่การแตกแยกในปี ค.ศ. 1914 นั่นคือสิ่งที่ขัดขวางชนชั้นกรรมกรมาชีพไม่ให้ปฏิบัติภารกิจปฏิวัติของตนให้ลุกลงไปก็คือฝ่ายนำซึ่งห่างเหินจากรากเหง้ากรรมกรของตัวและกลายเป็นตัวแทนคนกลุ่มน้อยชั้นสูงภายในชนชั้นกรรมกร (“พวกกรรมกรขุนนาง”) หากมิใช่เป็นตัวแทนชนชั้นกรรมกรทั้งหมด

พูดได้ว่ากรรมกรกลุ่มน้อยชั้นสูงนี้ ได้ย้ายไปเข้าข้างพวกนายทุนแล้ว

ทฤษฎีกรรมกรขุนนางและการอธิบายดังกล่าวข้างต้นซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีนี้กลายเป็นจารีตการอธิบายของขบวนการคอมมิวนิสต์ซึ่งปรากฏตัวขึ้นมาภายหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่งและการปฏิวัติรัสเซีย บรรดาพรรคคอมมิวนิสต์ใหม่ในประเทศทุนนิยมที่ก้าวหน้าจะเข้ารับการนำชนชั้นกรรมกรในประเทศของตัวเอง ช่วยกอบกู้พรรคคนักปฏิวัติรัสเซียผู้ถูกบีบคั้น และยกขบวนการไฟปฏิวัติศาสตร์ใส่ร่างคังเคิมหลังจากผู้นำแล้ว ๆ และพรรคปฏิรูปที่เป็นสมาริกลาสต์ที่ 2 ได้ทำมันแตกร้างไปชั่วคราว

แต่เรื่องมันไม่ลงเอยอย่างว่า บรรดาพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศที่ก้าวหน้าไม่ได้รับความสนับสนุนจากชนชั้นกรรมกรส่วนข้างมากในประเทศคน ยกเว้นน้อยพรรคเท่านั้นที่ทำได้, พรรคเหล่านี้ไม่สามารถหยุดการรุกคืบหน้าของลัทธิฟาสซิสต์ระหว่างศตวรรษที่ 1930 ได้ และไม่มีพรรคไหนเข้าใกล้การกุมอำนาจได้เลย ยิ่งไปกว่านั้นในระหว่างระยะทุนนิยมขยายตัวอย่างยาวนานหลังสงครามโลกครั้งที่สอง บรรดาพรรคคอมมิวนิสต์ที่ค่อนข้างประสบความสำเร็จมากที่สุด (หมายถึงบรรดาพรรคที่เรียกกันว่าโรคอมมิวนิสต์นั้น) ก็ค่อย ๆ มีลักษณะปฏิรูปมากยิ่งขึ้น ทุกวันนี้ซึ่งเป็นเวลา 100 ปีหลังจากมรดกกรรมกรมาร์กซ์ ไม่มีทางเป็นไปได้เลยที่จะคิดหาข้อโต้แย้งที่สมเหตุสมผลมาสนับสนุนพรรคหนึ่งซึ่งอยู่ตรงใจกลางของลัทธิมาร์กซ์มาเป็นเวลายาวนาน นั่นคือพรรคคนที่ว่าชนชั้นกรรมกรมาชีพในบรรดาประเทศทุนนิยมที่ก้าวหน้า ถูก

ระคากำหนดมาให้ เป็นสื่อในการเปลี่ยนแปลงที่ ปฏิวัติ^๑

หลายคนดูเหมือนจะเห็นว่านี่เป็นข้อบกพร่อง อย่างร้ายแรงชนิดถึงภาคในลัทธิมาร์กซ์ซึ่งจะยังผล ให้ขบวนการตกต่ำและล้มเหลวลงในระยะเวลาที่แน่นอน และเมื่อจากมุมมองของประเทศทุนนิยมที่ ก้าวหน้าซึ่งเป็นสถานที่ลัทธิมาร์กซ์ถือกำเนิดขึ้น และประสบความสำเร็จในยุคแรกแล้ว อันที่จริง การคลี่คลายของเหตุการณ์ที่เป็นจริงก็สนับสนุนการ คาดหมายที่ว่านี่ ๗ ประเทศเหล่านั้นชนชั้นกรรมกร มีแนวโน้มจะหันเหจากลัทธิมาร์กซ์หรือเปลี่ยนลัทธิ มาร์กซ์ ไปเป็นแผนงานปฏิรูปภายในกรอบระบบ ทุนนิยมแทนที่จะเป็นแผนงาน โค่นล้มเข้าแทนที่ ระบบทุนนิยมดังที่ลัทธิมาร์กซ์เป็นมาแต่กำเนิด ถ้า ลัทธิมาร์กซ์ถูกพราศเอาสาระที่ปฏิวัติออกไป ย่อมเป็นสิ่งขัดแย้งกันเองอยู่ในตัวซึ่งปราศจากเหตุ ผลใดที่จะดำรงอยู่และปราศจากพลังใดที่จะเอาตัว รอคอยไปได้ มาร์กซ์และเอนเงิลส์ย่อมจะเป็นคน แรกที่จะเห็นสิ่งนี้

ถึงกระนั้นก็ตาม ลัทธิมาร์กซ์ไม่เพียงแต่อยู่ รอคอยได้เท่านั้น หากแต่ในวาระครบรอบ ๑๐๐ ปี นับแต่วันเกิดกรรมของมาร์กซ์ ลัทธิมาร์กซ์ยังเป็นที่ คึงคูกใจและยอมรับจากผู้คนกว้างขวางทั่วไปอย่าง

๓. เป็นธรรมดาที่ว่าข้อความข้อนี้มีได้บังคับปฏิเสธความ เป็นไปได้ที่ว่าในอนาคตกาลที่เกินวิสัยจะเล็งการณ์ ไปได้นั้น สภาพการณ์ที่เปลี่ยนไปอาจทำให้จำต้อง พิจารณาทบทวนข้อสรุปนี้เสียใหม่ แต่ลัทธิมาร์กซ์ ใส่ใจกับความ เป็นจริงทางประวัติศาสตร์ไม่ใช่ว่า อนาคตวิทยา (futureology)

แท้จริงยิ่งกว่าความคิดใด ๆ ไม่ว่าจะ เป็นความคิด ทางโลกหรือทางศาสนาในประวัติศาสตร์ของ มนุษยชาติด้วย เราจะอธิบายสิ่งที่ถูกเหมือนขัดแย้ง กันในตัวเองนี้ได้อย่างไรเล่า ?

เพื่อตอบคำถามนี้ เราต้องย้ายจุดรวมศูนย์ ความสนใจของเราจากประเทศทุนนิยมที่ก้าวหน้า ในยุโรปตะวันตก (อันเป็นเรื่องหลักซึ่ง รวมศูนย์ ความสนใจของลัทธิมาร์กซ์ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ด้วยสาเหตุต่างๆ ทางประวัติศาสตร์ที่เห็นได้ชัด) ไปสู่ระบบทุนนิยมโลก แม้ว่าระบบทุนนิยมโลกจะมี รากเหง้าลึกซึ่งอยู่ในยุคความศิวิไลซ์นิยมจากคริสต์ ศตวรรษที่ ๑๖ ตลอดจนจนถึงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ แต่ก่อนมันจะโคกเค้นขึ้นมาเป็นพลังอำนาจที่กำหนด ส่วนต่าง ๆ ของโลกและความสัมพันธ์ระหว่างส่วน ต่าง ๆ นั้นก็ต่อเมื่อปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ต่อ ต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ แล้ว

แม้ว่ามาร์กซ์จะมีเคยปฏิเสธหรือละเลย ดัชนีระดับเหนือชาติ (supra-national) ของระบบ ทุนนิยม แต่เขาก็ไม่ได้พยายามขยายรายละเอียด ทฤษฎีการดำเนินงานของระบบทุนนิยมในส่วนที่ หมดใจ และก็เป็นที่น่าสังเกตที่ความแตกต่าง ๆ ที่ เกี่ยวพันกับเรื่องนี้ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในข้อเขียน ของมาร์กซ์ ไปต่างๆ นานา ถึงก่อนนี้ข้อที่เราต้อง สังเกตมีเพียงว่าสิ่งที่กลายเป็นพรรคชนลัทธิมาร์กซ์ แบบจารีตเมื่อตอนปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ นั้น พวกเขาได้ว่ามีหนังสือเพียงปัญหาดังกล่าวทั้งหมดด้วยวิธี การง่ายๆ โดยขยายการอธิบายการพัฒนาของระบบ ทุนนิยมในบรรดาประเทศที่ก้าวหน้าแล้วดังที่ ปราศกฎในงานเขียน แถลงการณ์ และ ทูน ได้

สภาพไม่สมมณย์ซึ่งทวีจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็วใน
พื้นที่ที่นิยมเรียกกันว่าโลกที่สาม

พัฒนาการเหล่านี้มิได้ทำให้ต้องตั้งข้อสงสัย
ต่อรากแท้ของลัทธิมาร์กซ์แบบที่ผู้ก่อตั้งลัทธินี้ได้
คิดค้นไว้ในทศวรรษที่ 1840 เลย รากแท้ของลัทธิ
มาร์กซ์ยังคงเป็นแผนงานทวิลักษณ์เพื่อเข้าใจโลก
และเปลี่ยนแปลงโลก แต่ทว่าพัฒนาการเหล่านี้ได้
เปลี่ยนแปลงมิติและความซับซ้อนของภาระหน้าที่
ทั้ง 2 ประการไปอย่างมหาศาล จนกระทั่งก่อให้เกิด
ความสงสัยต่อกระบวนการความคิดความเชื่อทั้งหมด
ซึ่งโผล่อกองขึ้นมาในช่วงเวลาหลายปี และบ่อย
ครั้งที่ความเชื่อเหล่านี้บรรลุถึงขั้นที่มี
สถานภาพเป็นคำประกาศศรัทธาปสาทะกิ่งศาสนา
เห็นได้ชัดว่าถึงเวลาแล้วที่นักลัทธิมาร์กซ์ทั้งหลาย
ต้องพยายามอธิบายโลกเสียใหม่และในกระบวนการ
นั้นก็จะต้องวิจารณ์บรรดาคำอธิบายเก่าอันเป็นราก
ฐานที่พวกเขาเติบโตขึ้นมาด้วย ณ ที่นี้เราคงไม่
สามารถทำอะไรโรมากไปกว่าชี้ให้เห็นปัญหาสำคัญ
บางประการซึ่งควรมีที่ทางอยู่ในสิ่งที่อาจจะเรียกได้
ว่า “ระเบียบวาระการประชุมครบรอบศตวรรษ”

(1) ไม่ต้องมีข้อสงสัยใดๆเกี่ยวกับสมรรถภาพ
ของมวลชนกรรมาชีพใหม่ที่จะสนองกำลังผลักดัน
การเปลี่ยนแปลงที่ปฏิวัติ สมรรถภาพนี้ได้ถูกแสดง
ให้เห็นแล้วตลอดการปฏิวัติหลายครั้งในโลกที่สาม
นับแต่สงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา และเมื่อ
ทวนมองคู่อศิกเราสามารถเห็นได้ว่าแม้ชนชั้น
กรรมาชีพอุตสาหกรรมจะมีบทบาทในขั้นต้นๆของ
การปฏิวัติรัสเซียก็ตาม แต่โดยสาระแล้วการปฏิวัติ
รัสเซียใกล้เคียงกับการปฏิวัติในโลกที่สามกว่าการ
ปฏิวัติสังคมนิยมชนชั้นกรรมาชีพซึ่งลัทธิมาร์กซ์

คาดเล็งไว้แต่ต้นว่าจะเกิดขึ้นในประเทศทุนนิยม
ก้าวหน้าส่วนศูนย์กลางมากนัก ในเมื่อวิกฤต
ทุนนิยมโลกรุนแรงลึกซึ้งยิ่งขึ้นและส่งผลกระทบต่อ
กระเทือนบรรดาประเทศส่วนรอบนอกด้วยกำลัง
แรงเป็นพิเศษเช่นนี้แล้ว ก็ดูเหมือนว่าการปฏิวัติ
ในโลกที่สามยังจะเกิดขึ้นต่อไปอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยง
ได้ นักลัทธิมาร์กซ์ยังจะต้องรู้เกี่ยวกับบรรดา
ประเทศส่วนรอบนอกให้ดีกว่านี้อีกมาก – ต้องรู้ว่า
ประเทศเหล่านี้มีลักษณะอะไรร่วมกัน, ประเทศ
เหล่านี้คิดแยกแตกต่างกันเนื่องจากภูมิหลังทาง
ประวัติศาสตร์ที่แตกต่างกันอย่างไร, ตำแหน่งที่ตั้ง
อันเป็นเฉพาะของประเทศเหล่านี้ในระบบโลก รวมทั้ง
ภูมิภาวะและทรัพยากรตามธรรมชาติที่ต่างกัน
หากปราศจากความรู้ประเภทนี้แล้วก็คงได้แต่บอก
ว่าความเข้าใจโลกในศกหลังๆ ของคริสต์ศตวรรษ
ที่ 20 ของเรานั้นค้นเขินอย่างน่าสั่นไหว

(2) เมื่อมาถึงประเด็นการเปลี่ยนแปลงโลก
ให้ดีขึ้นก็มีปัญหาอยู่อีกมาก ในบรรดาปัญหาที่
กล่าวปัญหาต่อไปนี้อาจถือว่ามีสำคัญในอันดับ
แรก ๆ ได้แก่ สังคมนิยมโคกที่การปฏิวัติในคริสต์
ศตวรรษที่ 20 กำลังสร้างขึ้นในความเป็นจริง ?
สังคมนิยมเหล่านี้เป็นสังคมนิยมตามความหมายลัทธิ
มาร์กซ์แบบคลาสสิกในระดับใด กล่าวคือมันเป็น
สังคมนิยมระยะผ่านไปสู่สังคมนิยมมิวนิสต์ในระดับ
โคก ? (สังคมนิยมมิวนิสต์หมายถึงสังคมนิยม
และไวรัลซึ่งมีทำที่ต่อการทำงานเปลี่ยนไปจากเดิม
และมีการแบ่งปันผลผลิตตามความจำเป็น) สังคม
เหล่านี้เป็นรูปแบบใหม่ของระบบทุนนิยมแห่งรัฐ
แค่ไหน ? สังคมนิยมเหล่านี้เป็นสังคมนิยม
ขั้นแบบใหม่ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะและกฎการพัฒนาของมันเอง

เองเพียงใด? ทรรศนะของนักลัทธิมาร์กซ์เกี่ยวกับศักยภาพของสังคมหลังการปฏิวัติเหล่านี้ในการปฏิวัติที่จะบังเกิดขึ้น รวมทั้งทรรศนะของพวกเขาเกี่ยวกับปัญหาที่ว่าบทเรียนชนิดใดที่สามารถและควรต้องสรุปได้จากประสบการณ์ของบรรดาสังคมหลังการปฏิวัติทราบเท่าทุกวันนี้ ย่อมจะผิดแผกแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับคำตอบที่มีให้ต่อคำถามดังกล่าวข้างต้น

(3) ประวัติศาสตร์ได้แสดงให้เห็นศักยภาพการปฏิวัติในระบบทุนนิยมอย่างน้อยจวบจนปัจจุบัน และในอนาคตที่พอมองเห็น ได้เห็นอยู่ในเขตส่วนรอบนอกของระบบทุนนิยมโลกหากมิใช่ออยู่ในส่วนศูนย์กลางตามที่ลัทธิมาร์กซ์เคยยึดถือโดยปราศจากข้อกังขามาแต่ก่อน แต่นี่มิได้หมายความว่า การปฏิวัติมีความจำเป็นต่อส่วนศูนย์กลางน้อยกว่าส่วนรอบนอกแต่ประการใดเลย ทั้ง 2 เขตของระบบทุนนิยมโลกผูกพันอย่างแยกกันไม่ออกและต้องร่วมชะตากรรมเดียวกันในระยะยาว ถึงแม้จะมีใช้ว่าลัทธิมาร์กซ์หมกความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์ใด ๆ กันแล้วกับส่วนศูนย์กลางแม้ว่าลัทธิมาร์กซ์จะประสบกับความตกต่ำเป็นเวลายาวนาน ในที่นั้นภายหลังกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 มา สิ่งที่สำคัญเร่งด่วนสำหรับลัทธิมาร์กซ์ในศูนย์กลางก็คือการฟื้นฟูให้กำเนิดลัทธิมาร์กซ์ขึ้นมาใหม่ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานความเข้าใจใหม่ต่อประวัติศาสตร์การขยายตัวของระบบทุนนิยมเข้าไปสู่รอบนอกและบนพื้นฐานการประเมินบทบาทพรรคการเมืองปฏิวัติใหม่ในระยะซึ่งอาจปรากฏว่าต้องวัดกันเป็นชั่วอายุคนแทนที่จะวัดกันเป็นปีหรือสิบปี ขณะที่ไม่มีเงื่อนไขที่เอื้ออำนวยให้การปฏิวัติประสบความสำเร็จดำรงอยู่ เห็นได้

ประจักษ์ชัดว่าในส่วนหนึ่งสิ่งนี้เรียกร้องต้องการให้นักลัทธิมาร์กซ์ในส่วนศูนย์กลางควรต้องเฝ้าระวังรักษาไว้ออกห่างแบบจักรพรรดินิยมและโรคเชื้อชาตินิยมของตนซึ่งนักลัทธิมาร์กซ์ส่วนศูนย์กลางส่วนใหญ่เปิดรับการศึกษาก็กล่าวถึงแต่กำเนิดและขณะเดียวกันพวกเขาควรต้องยอมรับอย่างจริงจังถึงผลโดยนัยที่ว่ามีความน่าเป็นไปได้อย่างมากที่นับแต่บัดนี้ไปพวกเขาเป็นและจะเป็นผู้ตามที่ปฏิวัติแทนที่จะเป็นผู้นำ ผลโดยนัยดังกล่าวประการหนึ่งก็คือพวกเขาจะต้องทำทุกอย่างซึ่งอยู่ในวิสัยที่พวกเขาจะทำได้เพื่อก่อความขัดขวางความพยายามดำเนินการต่อต้านการปฏิวัติระดับโลกของชนชั้นปกครองของพวกเขา นอกจากนั้น (อันที่จริงก็แทบไม่จำเป็นจะต้องกล่าวเพิ่มเติม) นักลัทธิมาร์กซ์ควรต้องต่อสู้อย่างไม่หยุดยั้งเพื่อปกป้องผลประโยชน์ทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมืองของกรรมกรและเหยื่อระบบทุนนิยมอื่น ๆ ไม่ใช่เพียงเพราะว่ามันเป็นหนทางที่ดีที่สุดในการช่วงชิงมวลประชามหาชนมาร่วมภารกิจปฏิวัติในระยะยาวด้วย

ประวัติศาสตร์ในบรรดาการปฏิวัติในคริสต์ศตวรรษที่ 20 ได้เผยให้เห็นความผิดเพี้ยนของลัทธิมาร์กซ์ประการหนึ่งซึ่งไม่เคยคาดคิดสงสัยกันแต่ก่อนมา นั่นคือแนวโน้มของฝ่ายนำการปฏิวัติที่จะสนับสนุนลัทธิมาร์กซ์เพื่อเปลี่ยนตัวเองไปเป็นชนชั้นนำการปกครองที่แยกขาดและอยู่เหนือหัวมวลชนผู้ต่อสู้อยู่จริง ๆ ในการรบของการปฏิวัติเมื่อการแบ่งแยกกันเกิดขึ้นแรกได้พบเห็นเรื่องผิดก็ก่อกองที่กลุ่มคณะผู้ปกครองอำนาจของลัทธิมาร์กซ์อันเป็นหลักลัทธิปฏิวัติสมบูรณ์แบบมาให้เหตุผล

และความชอบธรรมแก่การปกครองของตัว ผลสืบเนื่องอันนำเราเข้าสู่ลัทธิมาร์กซ์ในสายตาของมวลชนลงอย่างสิ้นเชิงครั้งที่ประสบการณ์ของสหภาพโซเวียตและประเทศยุโรปตะวันออกทั้งหลายได้แสดงให้เห็นโดยที่ไปแล่นเป็นกรณีล่าสุดและเด่นที่สุด

บางทีก็อาจจะกล่าวได้ว่าอันที่จริงนี้ ไม่ใช่ความคิดเพียงแค่อ่างโคลง จะคาดหมายได้หรือว่าฝ่ายนำที่ปฏิวัติจะยกเลิกลัทธิมาร์กซ์ทิ้งเสียเมื่อพวกเขาบรรลุเป้าหมายของตนแล้ว (หมายถึงยึดอำนาจรัฐได้แล้ว—ผู้แปล) * การตั้งคำถามแบบนี้เผยให้เห็นความเข้าใจลัทธิมาร์กซ์ผิดพลาดอย่างลึกซึ้ง เป้าหมายของฝ่ายนำที่ปฏิวัติอย่างแท้จริงไม่ใช่ยึดอำนาจ การยึดอำนาจอาจเป็นสิ่งจำเป็นในขั้นตอนที่แน่นอนของการต่อสู้ แต่อย่างมากที่สุดมันก็เป็นได้แค่เหตุการณ์ครั้งหนึ่ง—(อาจเป็นเหตุการณ์สำคัญมาก แต่ก็ยังเป็นแค่เหตุการณ์) ในกระบวนการมุ่งไปสู่เป้าหมายแท้จริงซึ่งก็คือการสร้างสังคมมนุษย์ที่ถึงมาเหมาะสม ลัทธิมาร์กซ์เรียกสังคมนั้นว่าระบบคอมมิวนิสต์และตระหนักไว้โดยนัยว่าสามารถทำได้เพียงแค่เข้าใกล้มันเท่านั้น แต่ไม่มีวันบรรลุถึงมันได้ นั่นคือสาเหตุที่ทำให้ฝ่ายนำแบบลัทธิมาร์กซ์ที่ซื่อสัตย์ต่อตนเองถือการ

* ข้อความตอนนี้อยู่ในคำตั้งกระทบทระเทียบเสียดสีผู้คนที่เห็นว่าการทรยศประชาชนของฝ่ายนำการปฏิวัติในสังคมหลังการปฏิวัติเป็นสาระของลัทธิมาร์กซ์เอง ไม่ใช่ความคิดเพี้ยนจากลัทธิมาร์กซ์—ผู้แปล.

ปฏิวัติอย่างไม่ขาดสายเป็นเป้าหมายของตน หากมิใช่เพียงแค่การปฏิวัติเฉย ๆ เท่านั้น มาร์กซ์และเอนเงิลส์เข้าใจความซื่อนี้ และเลนินก็เข้าใจด้วยครั้งที่ใครก็ตามซึ่งคุ้นเคยกับการต่อสู้ในหลายปีสุดท้ายปลายชีวิตของเลนินภายหลังการยึดอำนาจย่อมรู้ดี แต่ผู้นำการปฏิวัติซึ่งเข้าใจมันดีที่สุดและแปลงประกาศมันออกมาชัดด้วยคำที่ลึกซึ้งก็เหมาใจอยู่

ภายหลังมรดกกรรมของเหมา เขาถูกพรรคคอมมิวนิสต์จีนปฏิเสธ และลัทธิมาร์กซ์ในจีนก็ได้ถูกลดระดับต่ำลงไปอยู่ในสถานภาพอุดมการณ์การปกครองอย่างน้อยเป็นการชั่วคราวครั้งที่เกิดขึ้นในสหภาพโซเวียต แต่ทว่าลัทธิมาร์กซ์ของมาร์กซ์ เองเกิลส์ เลนิน และเหมา ยังคงดำรงอยู่ต่อไปและยังจะสนองแรงบันดาลใจให้แก่การขยายตัวของขบวนการปลดปล่อยที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของมนุษยชาตินี้สืบไป ●

เวทินักคิด ไม่มีวันตาย

ป้าจารย์สาร

เกิดใหม่ราย 3 เดือน

ติดตามได้ทั้งตามแผง และร้านทั่วไป